

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Krzysztof Śmiszek

BK-VII.0520.6.2024
Warszawa, 29 stycznia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji poselskiej z dnia 10 stycznia 2024 roku, w przedmiocie przystąpienia Polski do wzmocnionej formy współpracy państw członkowskich w ramach Prokuratury Europejskiej (dalej: EPPO), uprzejmie przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania.

W zakresie podniesionego przez Pana Posła pierwszego ze stawianych pytań, a dotyczącego wskazania powodów, które zdecydowały o podjęciu takiej decyzji, uprzejmie informuję, co następuje.

Analiza przesłanek uzasadniająca uczestnictwo Polski we wzmocnionej współpracy w zakresie Prokuratury Europejskiej, ustanowionej na mocy *Rozporządzenia Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażającego wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej* (dalej: rozporządzenie 2017/1939), może być przeprowadzona na kilku płaszczyznach - w wymiarze prawnym, społecznym i politycznym.

W wymiarze prawnym, przystąpienie do wzmocnionej współpracy w zakresie EPPO, przyczyni się bez wątpienia do uniknięcia ryzyka bezkarności sprawców przestępstw na szkodę interesów finansowych UE. Koordynacja tego typu postępowań przez Prokuraturę Europejską umożliwi skuteczniejsze zwalczanie tego typu przestępczości. Warto wskazać, że EPPO prowadzi postępowania w zakresie swojej właściwości, które dotyczą skomplikowanych i złożonych przestępstw, często wymagających udziału organów nawet wielu państw członkowskich UE i państw trzecich. Warto także wskazać, że prowadzenie kilku tożsamych przedmiotowo postępowań karnych prowadzi do niepotrzebnego powtarzania czynności procesowych i wydłużenia procesu gromadzenia materiału dowodowego. Dlatego też, poza przyspieszeniem postępowań o charakterze transgranicznych, przyczyni się to także do zminimalizowania kosztów postępowania karnego.

Prokuratorzy EPPO, prowadząc czy nadzorując skomplikowane sprawy, korzystają z bogatego zaplecza osobowego oraz prowadzą ścisłą współpracę z Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europolem czy Eurojust. Jednocześnie organy EPPO korzystają z szerokiego wsparcia nowoczesnych technologii czy analiz, co w konsekwencji przyczynia się do terminowego, efektywnego i sprawnego prowadzenia postępowań przygotowawczych.

Zatem na płaszczyźnie prawnej, przystąpienie Polski do Prokuratury Europejskiej przyczyni się do efektywnego ścigania przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii Europejskiej, zwłaszcza tych przestępstw, które wskazane zostały w *dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 roku w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej*. Warto jednocześnie w tym miejscu odnotować, iż przedmiotem ochrony polskiego ustawodawcy jest także budżet Unii Europejskiej, czemu dał wyraz nie tylko w poszczególnych przepisach prawa karnego, określających poszczególne przestępstwa, jak na przykład przywłaszczenie środków pieniężnych (art. 284 kodeksu karnego) czy oszustwo kapitałowe z wykorzystaniem dotacji unijnych (art. 297 § 1 kodeksu karnego), ale także w przepisach kodeksu karnego skarbowego (np. art. 53 § 26a kodeksu karnego skarbowego). Niewątpliwie, ochrona interesu finansowego Unii Europejskiej stanowi jednocześnie ochronę interesu polskiego podatnika.

Jak wskazywano w Stanowisku Rządu RP przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 27 grudnia 2023 r., od rozpoczęcia swojej działalności w dniu 1 czerwca 2021 r. EPPO wykazała swoją skuteczność w prowadzeniu skomplikowanych transgranicznych postępowań, które chronią interesy finansowe zarówno UE, jak i poszczególnych państw członkowskich. Jak wynika z raportu z działalności EPPO w 2022 r.¹, Prokuratura Europejska prowadziła ogółem 1117 postępowań przygotowawczych, w których łączna wartość szacowanych szkód wyniosła 14,1 mld EUR (z czego 47% szkód w kwocie 6,7 mld EUR miało związek z oszustwami dotyczącymi VAT).

Spośród 1117 prowadzonych postępowań przygotowawczych 16,5% dotyczyło oszustw związanych z VAT, a 28,2% miało wymiar transgraniczny. Z kolei w trakcie prowadzonych postępowań przygotowawczych zamrożono kwoty wynoszące 359 mln EUR, co stanowi siedmiokrotność budżetu EPPO na 2022 r. Najwyższe pojedyncze zajęcie wyniosło ponad 49 mln EUR w instrumentach pieniężnych, a w innych 20 sprawach łączną kwotę ponad 14,9 mln EUR udało się odzyskać jeszcze przed procesem. W 22 uczestniczących państwach członkowskich w 2022 r. wszczęto więcej dochodzeń w sprawie nadużyć finansowych na szczeblu UE, niż wynosiła średnia sprzed ustanowienia EPPO. Mając na względzie wyżej wskazane przykłady działalności EPPO jedynie za 2022 r., z całą pewnością korzyści płynące z przystąpienia do wzmocnionej współpracy w zakresie Prokuratury Europejskiej w znacznym stopniu przewyższają koszty po stronie budżetu państwa związane z udziałem Polski w EPPO.

---

¹ *Sprawozdanie roczne EPPO 2022, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023 r. Prokuratura Europejska, 2023 r., ISBN 978-92-95230-11-8.*

Warto także odnotować, iż do chwili obecnej, współpraca z Prokuraturą Europejską odbywała się na zasadach opisanych w art. 615a Kodeksu postępowania karnego, co w wymiarze praktycznym niejednokrotnie powodowało wydłużenie czasu trwania postępowania przygotowawczego, ponieważ wymiana informacji, dokumentów, pism procesowych czy dowodów, opierała się na klasycznych instrumentach prawnych w obrocie prawnym z zagranicą. Pełne zaangażowanie w działania EPPO, na zasadzie pełnoprawnego uczestnictwa, przyczyni się wyeliminowania problemów technicznych we współpracy polskich organów z Prokuraturą Europejską.

Reasumując zatem, w obszarze prawnym, przystąpienie Polski do Prokuratury Europejskiej, niewątpliwie spowoduje, iż Polska dołączy do realizacji wspólnego celu państw członkowskich uczestniczących w tej formie wzmocnionej współpracy jakim jest skuteczna walka z przestępstwami naruszającymi interesy finansowe Unii.

Jednocześnie, powodów przystąpienia Polski do tak opisanej wzmocnionej współpracy państw członkowskich, należy poszukiwać także w wymiarze także społecznym i politycznym. Polska będzie bowiem traktowana jako zaufany partner, aktywnie uczestniczący w pracach organów i struktur EPPO.

Podkreślenia wymaga, iż Polska jest beneficjentem znacznych unijnych środków finansowych. Przystąpienie do tak wzmocnionej struktury współpracy, będzie wyrazem dbałości o ściganie tych przestępstw, które naruszają wspólny, unijny budżet, ale także usankcjonuje Polskę jako zaufanego partnera, który dba o wspólny interes finansowy UE i będzie miał realny wpływ na kształt Prokuratury Europejskiej.

Zaznaczyć także należy, iż w wymiarze społecznym, przystąpienie Polski do Prokuratury Europejskiej ma stanowić istotny sygnał, iż sprawcy nielegalnie pozyskiwanych form dotacji unijnych lub innych przestępstw pozostających we właściwości EPPO, będą skutecznie pozbawieni uzyskiwanych bezprawnie korzyści majątkowych. Przyczyni się to do wzrostu społecznej świadomości prawnej i poczucia budowania wspólnej przestrzeni europejskiej.

Odpowiadając z kolei na drugie z przedłożonych pytań, należy zaakcentować, iż krajowe prokuratury nie zostaną wyłączone od prowadzenia i nadzorowania postępowań przygotowawczych, przedmiotem których są oszustwa podatkowe, w tym dotyczące podatku VAT. Istotą bowiem funkcjonowania Prokuratury Europejskiej jest ściganie najpoważniejszych, mających charakter transgraniczny, przestępstw dotyczących nadużyć finansowych. Właściwość rzeczowa Prokuratury Europejskiej, określona została w art. 22-25 rozporządzenia 2017/1939 gdzie wskazano, że EPPO prowadzi postępowania, w szczególności w sprawie przestępstw, które wyrządziły lub mogły wyrządzić interesom finansowym Unii szkodę, której wartość przekracza kwotę 10 000 euro lub też w sytuacji popełnionych transgranicznych przestępstw z wykorzystaniem mechanizmu podatku od wartości dodanej (VAT), gdzie wartość uszczupień to kwota co najmniej 10 milionów euro. Tym samym uregulowano w rozporządzeniu kwestie prowadzenia postępowań przygotowawczych, stanowiąc, iż to najbardziej poważne przestępstwa będą objęte właściwością rzeczową Prokuratury Europejskiej, pozwalając tym samym krajowym organom ścigania na skoncentrowanie swoich działań na innych przestępstwach, w tym dotyczących przestępstw VAT.

Zatem, odpowiadając na pytanie drugie, prowadzenie przez EPPO postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw związanych z VAT, nie przyczyni się do pogorszenia jakości ścigania tego typu przestępstw w Polsce. Dodatkowo, należy wskazać, że najbardziej skomplikowane śledztwa (tak pod względem osobowym jak i faktycznym) o charakterze transgranicznym prawdopodobnie przekazane zostaną do prowadzenia Prokuraturze Europejskiej, co wpłynie także na odciążenie pracą krajowych prokuratorów.

Odpowiedź na trzecie, zaprezentowane pytanie, musi być poprzedzona analizą struktury organizacyjnej Prokuratury Europejskiej. Wskazać w tym miejscu należy, że na terenie Polski postępowania będą prowadzone przez delegowanych prokuratorów europejskich, którzy jednocześnie będą prokuratorami polskimi. Praca delegowanych prokuratorów europejskich będzie się koncentrować na tych postępowaniach przygotowawczych, do prowadzenia których właściwa jest Prokuratura Europejska.

W ramach pełnionych obowiązków służbowych, prowadzenie i nadzorowanie postępowania przygotowawczego odbywać się będzie zgodnie z przepisami krajowej procedury karnej i krajowego prawa karnego materialnego.

Wskazać także należy, iż właściwość Prokuratury Europejskiej dotycząca przestępstw „nierozzerwalnie związanych” z przestępstwami na szkodę interesów finansowych UE (art. 22 ust. 3 rozporządzenia 2017/1939), nie niesie ze sobą głębokiej ingerencji EPPO w kompetencje krajowych organów. EPPO wykonuje swoją właściwość do tego typu przestępstw tylko zgodnie art. 25 ust. 3 rozporządzenia 2017/1939, zatem nie ma swobodnej interpretacji w tym zakresie. Co więcej ewentualne spory kompetencyjne będą rozstrzygane przez organy krajowe uprawnione do ustalania właściwości w zakresie postępowania przygotowawczego na szczeblu krajowym i to państwa członkowskie określają, który organ krajowy będzie podejmował decyzję o przyznaniu właściwości (art. 25 ust. 6 rozporządzenia 2017/1939).

W związku z powyższym, trudno doszukiwać się strukturze i funkcjonowaniu Prokuratury Europejskiej możliwości ingerencji w uprawnienia Polski, jako państwa członkowskiego.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Śmiszek

Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/